

**Κατευθυντήριες οδηγίες μακροσκοπικών ελέγχων
για τη διαπίστωση ή μή του επιβλαβούς οργανισμού *Cryphonectria parasitica*
(Murrill)**

1.	<p>Ο επιβλαβής οργανισμός: Ο μύκητας <i>Cryphonectria parasitica</i> (Murrill) Barr Συνώνυμο: <i>Endothia parasitica</i> (Murrill) P.J. & H.W. Anderson</p> <p>Φορείς του επιβλαβούς οργανισμού: Ο μύκητας προσβάλλει κυρίως τα είδη καστανιάς (<i>Castanea</i> spp.). Στην Άπω Ανατολή τα Ασιατικά είδη <i>C. crenata</i> και <i>C. mollissima</i> παρουσιάζουν ανθεκτικότητα αν και είναι δυνατόν να προσβληθούν. Στη Β. Αμερική το είδος <i>C. dentata</i> αποδείχτηκε ιδιαίτερα ευαίσθητο με αποτέλεσμα σήμερα να έχει σχεδόν εξαφανισθεί ενώ η Ευρωπαϊκή καστανιά <i>C. sativa</i> παρουσιάζει ενδιάμεση ευαισθησία. Ως ξενιστές αναφέρονται επίσης διάφορα είδη <i>Quercus</i> και ιδιαίτερα τα <i>Q. petrea</i>, <i>Q. frainetto</i> και <i>Q. pubescens</i>, <i>Castanopsis</i>, <i>Acer</i>, <i>Rhustyphina</i> και <i>Carya ovata</i>.</p> <p>Ο μύκητας εισήχθη στη Β. Αμερική στο τέλος του 19^{ου} αιώνα από την Άπω Ανατολή όπου είναι ενδημικός. Τα επόμενα 50 χρόνια επεκτάθηκε ταχύτατα σε όλη την περιοχή διασποράς της Αμερικανικής καστανιάς την οποία και αποδεκάτισε. Το 1938 βρέθηκε για πρώτη φορά στην Ευρώπη σε μια μεμονωμένη κηλίδα στη Γένοβα της Ιταλίας. Σήμερα έχει επεκταθεί σε όλη την περιοχή διασποράς της Ευρωπαϊκής καστανιάς.</p> <p>Ευρώπη: Αλβανία, Αυστρία, Βέλγιο, Βοσνία-Ερζεγοβίνη, Βουλγαρία, Γαλλία, Γερμανία, Ελβετία, Ελλάδα, Ισπανία, Ιταλία, Κροατία, Ουγγαρία, Ουκρανία, Π.Γ.Δ. της Μακεδονίας, Πολωνία, Πορτογαλία, Σερβία, Σλοβακία, Σλοβενία.</p> <p>Αφρική: Τυνησία</p> <p>Ασία: Β. Κορέα, Γεωργία, Ιαπωνία, Ινδία, Κίνα, Ν. Κορέα, Ταϊβάν.</p> <p>Β. Αμερική: ΗΠΑ, Καναδάς</p>
2.	<p>Τρόπος μετάδοσης: Με έμφλοια κλαδιά και κορμούς δένδρων κάθε ηλικίας των παραπάνω ειδών καστανιάς, δρυός και δευτερευόντως των άλλων ειδών και με φλοιό καστανιάς από περιοχές όπου υπάρχει η ασθένεια.</p>
3.	<p>Οι τόποι διενέργειας των μακροσκοπικών ελέγχων: Ο Νομός, το ΔΔ και η περιοχή</p> <p>Περιοχές υψηλού κινδύνου Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται τα λιμάνια από όπου διακινούνται καθώς και τα φυτώρια που εισάγουν φυτευτικό υλικό αποτελούμενο κυρίως από Γαλλικές και Ιταλικές ποικιλίες καστανιάς και σε απόσταση ακτίνας 5 km. Εισαγωγές γίνονται κυρίως από την Ιταλία, Γαλλία, Βουλγαρία και Ρουμανία.</p> <p>Άλλες περιοχές α) Καστανοδάση και καστανεώνες (καστανοπερίβολα) με εμφανή συμπτώματα έλκους. β) Περιοχές με δένδρα σε σχετικά καλή κατάσταση υγείας με λίγα ή καθόλου προσβεβλημένα ή νεκρά δένδρα. Η δειγματοληψία από αυτές τις περιοχές έχει την έννοια του να προλάβει πιθανή διείσδυση νέων τύπων</p>

	βλαστικής συμβατότητας (vc types) του παθογόνου μύκητα πριν ακόμη αυτοί επεκταθούν.
5.	Το έτος, το μήνα ή τις ημερομηνίες διενέργειας των μακροσκοπικών ελέγχων : Όλη η διάρκεια του έτους.
7.	<p>Η βιολογία του μύκητα και τα συμπτώματα της ασθένειας είναι τα εξής :</p> <p>Αγενή κονιδιοσπόρια και εγγενή ασκοσπόρια διασπείρουν την ασθένεια με το υδρονέφος και τον αέρα αντίστοιχα. Έντομα και ιδιαίτερα ο υπονομευτής φλοιού <i>Spulerina simploniella</i> (Εικ. 1) που απαντάται στην Ελλάδα, Ιταλία, Ελβετία κ.ά. αλλά και πουλιά συμβάλλουν επίσης στην επέκταση της ασθένειας. Ως τραυματοπαράσιτο, ο μύκητας προσβάλλει τους ξενιστές του μέσω φυσικών ή ανθρωπογενών πληγώσεων. Μυκηλιακές πλάκες με μορφή ριπιδίου, χρώματος μπεζ αναπτύσσονται στον εσωτερικό φλοιό των δένδρων τον οποίο νεκρώνουν. Στο νεκρό φλοιό εμφανίζονται κυρίως την άνοιξη αλλά και το φθινόπωρο τα εγγενή περιθήκια και τα αγενή πορτοκαλόχρωμα πυκνίδια (Εικ. 2). Στην Ελλάδα δεν έχει βρεθεί μέχρι σήμερα το εγγενές στάδιο του μύκητα.</p> <p>Στα σημεία προσβολής στον κορμό και τα κλαδιά δημιουργούνται έλκη (Εικ. 3). Όταν αυτά γίνουν περιμετρικά και νεκρώσουν το φλοιό και το κάμβιο τότε το υπεράνω του έλκους τμήμα του φυτού νεκρώνεται (Εικ. 4). Σε νεαρά λεπτόφλοια δένδρα ο προσβεβλημένος φλοιός αποκτά χρώμα καστανό σε αντίθεση με τον υγιή φλοιό που είναι λαδοπράσινος. Κάτω από τα θανατηφόρα έλκη εκπτύσσονται αδηφάγοι βλαστοί (Εικ. 5).</p> <p>Επισημαίνεται ιδιαίτερα πως ο μύκητας παρουσιάζει στη φύση εξαιρετική ποικιλότητα η οποία εκφράζεται με τύπους βλαστικής συμβατότητας (vc types). Στην Ελλάδα έχουν καταγραφεί και χαρτογραφηθεί 4 μόνον τύποι γεγονός που καθιστά τη βιολογική καταπολέμηση δυνατή και αποτελεσματική. Σε χώρες όπου η ποικιλότητα είναι μεγαλύτερη (π.χ. ΗΠΑ), η εφαρμογή βιολογικής καταπολέμησης με χρήση της υπομολυσματικότητας είναι αδύνατη.</p>
8.	<p><u>Γνωστοποίηση στη Φυτοϋγειονομική Υπηρεσία</u></p> <p>Κάθε φυτωριούχος, έμπορος, ιδιοκτήτης κλπ πρέπει να γνωστοποιεί στην αρμόδια Φυτοϋγειονομική Υπηρεσία της περιοχής του, οποιαδήποτε ασυνήθιστη εμφάνιση συμπτωμάτων ή κάθε ανωμαλία που παρουσιάζεται στα φυτά</p>

Υπότιτλοι Εικόνων

Εικ. 1. Συμπτώματα του υπονομευτή φλοιού της καστανιάς *Spulerina simploniella* που συμπράττει στην επέκταση της ασθένειας.

Εικ. 2. Αγενείς καρποφορίες (πυκνίδια) σε νεκρό φλοιό καστανιάς.

Εικ. 3. Έλκος σε νεαρό πρεμνοβλάστημα καστανιάς.

Εικ. 4. Ημίνεκρη καστανιά λόγω των πολλαπλών θανατηφόρων ελκών.

